

Toelichting op Nadere regels maatschappelijke ondersteuning Peelgemeente Helmond 2015

Inleiding

Op 2 december 2014 heeft de gemeenteraad de Verordening maatschappelijke ondersteuning Peelgemeente Helmond 2015 vastgesteld. De gemeenteraden van de andere 5 Peelgemeenten hebben deze verordening eveneens vastgesteld.

De Nadere regels maatschappelijke ondersteuning liggen in het verlengde van de verordening. Daar waar de verordening een aantal thema's beschrijft op hoofdlijnen, wordt in deze regels – conform daartoe gestelde delegatiebepalingen in de verordening -, een aantal zaken concreter uitgewerkt.

De regels gelden vanaf 1 januari 2015. Op dat moment treedt de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 in werking en dienen verordening en regels aangepast te zijn op de nieuwe wetgeving waaronder de transitie van een aantal functies van de AWBZ naar de Wmo.

Hierna wordt per artikel een toelichting gegeven.

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

De Wmo 2015 kent een flink aantal definities (artikel 1.1.1). Deze zijn bindend voor verordening en nadere regels. Ook definitiebepalingen uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb) zijn voor verordening en nadere regels van belang. Voor de duidelijkheid is een aantal definities zoals genoemd in deze wetten en de verordening herhaald in de nadere regels. Daarnaast is een aantal definities, zoals niet benoemd in de wet en verordening, in dit artikel gedefinieerd, te weten:

- bezoekbaar maken van een woning;
- dienstverlener;
- eenmalige pgb;
- huishoudelijke ondersteuning;
- kortdurend verblijf;
- Peel 6.1;
- pgb-plan;
- trekkingsrecht;
- uitvoeringsbesluit Wmo 2015;
- Wlz-instelling;
- verordening;
- zorg in natura.

Hoofdstuk 2 Maatwerkvoorziening en tegemoetkoming voor meerkosten

Artikel 2.1 Maatwerkvoorzieningen HO en Primaire levensbehoeften in de vorm van zorg in natura

Wat voorheen in de gemeente persoonlijke ondersteuning werd genoemd, heet nu huishoudelijke ondersteuning (HO). Daarbij wordt, ingevolge lid 1, een onderscheid gemaakt tussen HO Basis en HO +.

Het verschil tussen HO Basis en HO+ betreft regievoering: mensen komen in aanmerking voor HO + indien geconstateerd is dat mensen (incl. eventuele partner) de regie niet kunnen voeren. Het verschil tussen HO Basis en HO+ betreft dus niet de omvang van het schoonmaken door de aanbieder.

Regievoering door de aanbieder gaat over het (over)nemen van verantwoordelijkheid en initiatief. De verantwoordelijkheid om bijvoorbeeld een blik in de koelkast te werpen of producten staan te bederven. Regievoering gaat ook over prioriteiten (kunnen) stellen inzake hetgeen schoongemaakt moet worden. Maar regievoering gaat ook over een klant een instructie kunnen geven over de huishoudelijke taken die de klant zelf kan verrichten.

In het tweede lid wordt de nieuwe manier van indiceren benoemd: niet langer indiceren op basis van uren en taken maar op basis van resultaat: schoon en leefbaar huis. Om dat resultaat te bereiken dienen taken te worden uitgevoerd zoals omschreven in het tweede lid. Het tweede lid betreft een zogenaamde kan-bepaling. Dit betekent dat, afhankelijk van de individuele situatie van de cliënt, één, meerdere of alle taken, worden ingezet.

In het derde lid wordt een duidelijke restrictie gegeven als het gaat om huishoudelijke ondersteuning zoals die in de vorm van een maatwerkvoorziening kan worden ingezet. Huishoudelijke ondersteuning gaat over inzet die algemeen gebruikelijk en wordt gerelateerd aan de woon- en leefvertrekken (incl. sanitair) die daadwerkelijk en frequent in gebruik zijn. Een berging of een zolder die louter dient als opslag en dus niet gebruikt wordt als leefvertrek hoeft niet te worden schoongemaakt. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor een slaapvertrek dat feitelijk niet of nauwelijks in gebruik is. Het gaat vervolgens ook om de "binnenkant" van het huis. Onderhoud tuin, opruimen schuur, stoep vegen, ramen zemen aan de buitenkant valt hier dus niet onder. Bij de uit te voeren taken gaat het om de taken als algemeen gebruikelijk kunnen worden beschouwd. Het strijken van onderkleding of beddengoed wordt bijvoorbeeld niet als algemeen gebruikelijk beschouwd.

Voor de goede orde.

Bij de inzet van ho speelt zeer nadrukkelijk de vraag welke inzet de klant zelf dan wel zijn eigen netwerk kan plegen. Een klant die bijvoorbeeld niet alle zware huishoudelijke taken kan verrichten, kan wellicht wel zelf de lichte huishoudelijke taken verrichten en / of een deel van de zware taken (met behulp van een partner en / of mantelzorger).

Lid 4 gaat over de maatwerkvoorziening Primaire levensbehoeften die kan bestaan uit de volgende taken:

- a. het doen van boodschappen, voor wat betreft levensmiddelen, schoonmaakmiddelen, en toiletartikelen; en /of
- b. het bereiden en neerzetten van maaltijden.

De inzet van maatwerkvoorziening Primaire levensbehoeften is, met name vanwege de aanwezigheid van een algemene en algemeen gebruikelijke voorzieningen, beperkt aan de orde.

Artikel 2.2 Beoordeling primaat verhuizen

Het primaat van verhuizen betekent dat het verstrekken van een verhuiskostenvergoeding en, indien noodzakelijk, de verstrekking van een maatwerkvoorziening woningaanpassing t.b.v. de nieuwe woning, voorrang kan hebben op de verstrekking van een voorziening in de vorm van een woningaanpassing van de huidige woning. Zie in dat licht ook artikel 2.7 van de nadere regels.

De achterliggende gedachte bij het primaat van verhuizing is dat er zo efficiënt mogelijk met de beschikbare middelen en de woningvoorraad wordt omgegaan.

Voordat het college het verhuisprimaat toepast, moet een belangenafweging worden gemaakt tussen het aanpassen van de huidige woning of het verhuizen naar een andere woning (en eventuele woningaanpassing van de nieuwe woning).

Bij de belangenafweging kunnen diverse factoren een rol spelen. Deze staan benoemd in lid 3. Van een lichtvaardig besluit tot toepassing primaat verhuizen is geen sprake. Niet alleen gaat het om een financiële afweging, ook de persoonlijke situatie van de betrokkene (lid 3 sub b) wordt nadrukkelijk in ogenschouw genomen.

Via lid 3 sub c wordt aangegeven dat de gemeente in ieder geval bij een woningaanpassing van meer dan € 9.000,00 expliciet de afweging dient te maken tussen de woningaanpassing van de bewoonde woning of toepassing geven aan het primaat van verhuizen. Daarmee is niet gesteld dat bij woningaanpassingen van € 9.000,00 of minder het primaat van verhuizen niet aan de orde kan zijn.

Ook in die gevallen kan de gemeente voorrang geven aan het primaat van verhuizen (na een daartoe gemaakte zorgvuldige belangenafweging).

De termijn zoals genoemd in lid 3 sub d bedraagt maximaal een jaar. Deze termijn dient korter gesteld te worden indien daarvoor medische redenen zijn.

Ingevolge lid 4 kan de gemeente aan burgers een voorziening verstrekken voor woningaanpassing huidige woning ondanks de aanwezigheid van een daadwerkelijk geconstateerd primaat van verhuizen. Deze vergoeding kan maximaal € 10.000,-- bedragen. De gemeente maakt daartoe een zorgvuldige belangenafweging mede uit oogpunt van kostenbeheersing (op de langere termijn). Hierbij moet niet alleen worden gedacht aan de te verrichten aanpassingen in de huidige woning maar ook aan de eventuele aanpassingen die moeten worden verricht (op termijn) in de nieuwe woning.

Op het moment dat voorzienbaar is dat de aan de orde zijnde woningaanpassing op de langere termijn niet afdoende zal zijn om de burger adequaat in de huidige woning te kunnen laten wonen, zou dat een reden kunnen zijn om toch volledige toepassing te geven aan het primaat van verhuizen. Nadrukkelijk dient dus gekeken te worden naar de toekomstbestendigheid van de woning.

Ook andersom kan dus aan de orde zijn: indien de reële verwachting is dat ook de nieuwe woning op termijn aanpassing behoeft, kan dat reden zijn om mensen tot een maximum van € 10.000,-- een voorziening te verstrekken voor aanpassing van de huidige woning. Daarbij is de burger gehouden om de woningaanpassing uit te voeren conform de eisen zoals gesteld door de gemeente.

Artikel 2.3 Verstrekking tegemoetkoming voor meerkosten

Dit artikel vormt een uitvloeisel van artikel 2.10 van de verordening. Via dat artikel is een basis gecreëerd om bestaande financiële tegemoetkomingen in 2014 te kunnen handhaven na 2014. Zie artikel 2.10 van de verordening uitgewerkt in de artikelen 2.3 tot en met artikel 2.10 van de nadere regels.

De maatwerkvoorziening kan volgens de Wmo 2015 alleen in de vorm van zorg in natura of een pgb worden verstrekt. De tegemoetkoming (een subsidie waarvoor een beschikking moet worden afgegeven) is een alternatief voor een maatwerkvoorziening. Als de klant instemt met de tegemoetkoming krijgt hij het geld op zijn rekening. Het trekkingsrecht is namelijk alleen van toepassing bij een maatwerkvoorziening. Het betalen van een bijdrage is niet aan de orde in geval van een tegemoetkoming. Indien de aanvrager geen prijs stelt op de tegemoetkoming, dient de gemeente te beoordelen of de aanvrager in aanmerking komt voor een maatwerkvoorziening. Een tegemoetkoming voor meerkosten is in die zin geen voorliggende voorziening ten opzichte van de maatwerkvoorziening.

In de artikel 2.5 tot en met artikel 2.10 van de nadere regels worden de tegemoetkomingen zoals benoemd onder sub b tot en met g nader uitgewerkt. De tegemoetkoming voor woningaanpassing zoals benoemd onder sub a is reeds uitgewerkt in artikel 2.2, vierde lid.

Alle tegemoetkomingen zoals die opgenomen waren in de lokale regels 2014 worden gehandhaafd vanaf 1 januari 2015 met uitzondering van de woningaanpassing. De woningaanpassing wordt met ingang van 1 januari 2015 verstrekt als een maatwerkziening en dus niet langer als een financiële tegemoetkoming.

De reden om de woningaanpassing (wap) niet langer te verstrekken als een tegemoetkoming houdt verband met het volgende:

- 1) een woningaanpassing leent zich moeilijk voor een forfaitaire verstrekking. De hoogte wordt bepaald door de individuele situatie en kan vervolgens zeer uiteenlopend zijn. Het werken met een gemiddeld (vastgesteld bedrag) is nauwelijks mogelijk nu de kosten enorm kunnen variëren.
- 2) er mag geen bijdrage worden geheven in geval van een financiële tegemoetkoming. Dat kon vóór 2015 wel via heffen eigen aandeel. De wap na 2014 handhaven als tegemoetkoming zou dus betekenen dat de gemeente inkomsten uit bijdrage misloopt waarbij het belangrijk is om te vermelden dat de landelijke regels inzake bijdrage zijn verruimd in relatie tot wap: de maximale termijn tot inning van 39 periodes / 3 jaar is losgelaten. Mensen dienen een bijdrage te betalen tot het moment dat de kosten volledig zijn betaald.

In de artikelen 2.5 tot en met 2.10 van de nadere regels worden expliciete maximumbedragen genoemd. Indien de aanvrager evenwel lagere kosten heeft dan het gestelde bedrag wordt aansluiting gezocht bij de werkelijke noodzakelijke kosten.

Artikel 2.4 Uitbetaling en verantwoording tegemoetkoming

Uitbetaling van de tegemoetkoming vindt plaats na overlegging van de bewijsstukken waaruit de realisatie van de kosten blijkt (conform de voorwaarden zoals gesteld door de gemeente) dan wel realisatie van de situatie waarvoor de tegemoetkoming is verstrekt.

Op de hoofdregel zoals neergelegd in lid 1 geldt ingevolge lid 2 één uitzondering: in geval van de verstrekking van een tegemoetkoming voor vervoerskosten (zie verder: artikel 2.9) vindt betaling plaats per kalenderjaar zolang mensen aanspraak maken op de tegemoetkoming. Burgers behoeven, voor wat betreft de in de artikel 2.9 genoemde forfaitaire bedragen, geen bewijsstukken over te leggen ter verificatie van de gemaakte kosten.

Artikel 2.5 Tegemoetkoming voor woningsanering

Bij de vaststelling van de tegemoetkoming voor woningsanering, wordt rekening gehouden met de gangbare afschrijvingstermijn zoals die geldt voor het betreffende product. Dit betekent dat de tegemoetkoming wordt vastgesteld naar rato van de leeftijd van het product dat vervangen dient te worden (in hele jaren) afgezet tegen de gangbare afschrijvingstermijn.

Artikel 2.6 Tegemoetkoming voor tijdelijke huisvesting

Het college kan, ter voorkoming van dubbele woonlasten, een voorziening voor tijdelijke huisvesting verstrekken aan een belanghebbende die tijdens het aanbrengen van woonvoorzieningen niet in zijn/haar eigen woonruimte kan blijven.

Artikel 2.7 Tegemoetkoming voor verhuis- en inrichtingskosten

De tegemoetkoming bedraagt maximaal € 3.500,00.

Artikel 2.8 Tegemoetkoming voor bezoekbaar maken van een woning

Onder het bezoekbaar maken van een woning wordt verstaan het aanpassen van een woonruimte opdat de woonkamer (of eventueel woonkeuken), één toilet en de buitenruimte behorende bij het hoofdverblijf bereikt kunnen worden.

Artikel 2.9 Tegemoetkoming voor vervoerskosten

Het primaat van de vervoersvoorzieningen ligt bij het cvv. Alleen indien mensen niet in staat kunnen worden geacht om met het cvv te reizen (aanwezigheid van een zogenaamde contra-indicatie), kan een andersoortige vervoersvoorziening in aan de orde zijn. Zie daarvoor lid 2 en verder.

Ingevolge lid 2 bedraagt de tegemoetkoming voor het gebruik van personenauto of individueel taxivervoer maximaal € 600,00 op jaarbasis. Daar waar mensen niet de beschikking hebben over een eigen auto, kan taxivervoer uitkomst bieden. Mensen mogen het forfaitaire bedrag (waarover ingevolge artikel 2.4 tweede lid, van deze nadere regels geen bestedingsverantwoording behoeft te worden afgelegd) evenwel ook aanwenden om een onderhandse vergoeding te verstrekken aan een buur, kennis of familielid die hem/haar vervoert met zijn / haar auto.

Ingevolge lid 3 bedraagt de tegemoetkoming voor rolstoeltaxivervoer maximaal € 2.000,00 per jaar. Nu een rolstoeltaxi aanzienlijk duurder is dan een reguliere taxi is een verhoogd forfaitair bedrag aan de orde.

De bedragen zoals benoemd worden ingevolge lid 4 en 5 gehalveerd indien de burger tevens in het bezit is van een scootmobiel of beide echtelieden de tegemoetkoming ontvangen. Ook geldt de halvering in beginsel als burgers in een Wlz-instelling wonen (of een woonvorm daarmee vergelijkbaar).

De achterliggende gedachte bij de genoemde halveringen is dat mensen minder kosten maken voor vervoer. Indien mensen beschikken over een scootmobiel kan voor de korte en middellange afstanden gebruik worden gemaakt van de scootmobiel en behoeft de tegemoetkoming dus niet aangewend te worden. Zo reizen echtelieden vaak samen waardoor de reiskosten voor de helft gemaakt worden. Indien mensen in een Wlz-instelling wonen, wordt aangenomen dat een groot deel van de participatiebehoefte wordt vervuld in / via de Wlz-instelling.

Artikel 2.10 Tegemoetkoming voor sportvoorziening

Met het verstrekken van een tegemoetkoming voor een sportvoorziening kan het college bereiken dat een belanghebbende in staat wordt gesteld om medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Dit betekent dat een (tegemoetkoming voor) sportvoorziening niet wordt toegekend uit oogpunt van sporten maar uit oogpunt van participatie. Om die reden zal bij een aanvraag voor een sportvoorziening kritisch gekeken worden naar de sociale context van de burger. Dit kan dus betekenen dat de burger geen sportvoorziening krijgt toegewezen op het moment dat geconstateerd wordt dat een belanghebbende voor wat betreft zijn participatiebehoefte niet (grotendeels) afhankelijk is van de gevraagde sportvoorziening (en bijvoorbeeld voor wat betreft de invulling van een sportbehoefte een abonnement kan nemen bij een sportschool (voor eigen rekening)).

Voor wat betreft de duur van de tegemoetkoming wordt aansluiting gezocht bij de afschrijvingsduur die gangbaar is voor de voorziening. Dit kan per sportvoorziening verschillen (ook afhankelijk van aanschaf nieuw of tweedehands). Indien de voorziening na de verstreken afschrijvingsduur nog adequaat is, wordt geen tegemoetkoming verstrekt voor een nieuwe voorziening maar wordt volstaan met een tegemoetkoming voor de kosten van onderhoud (lid 2).

Hoofdstuk 3 Bijdrage voor voorzieningen

Artikel 3.1 Bijdrage voor maatwerkvoorzieningen

Artikel 2.1.4 Wmo 2015 biedt de gemeente de mogelijkheid een bijdrage te vragen bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening. Van deze bevoegdheid heeft de gemeente gebruik gemaakt middels de verordening: artikel 3.1.

Onverkort wordt de aansluiting gezocht bij de landelijke regels. Zie daartoe het tweede lid. De enige uitzonderingen (niet heffen van een bijdrage) op het landelijke systeem staan benoemd in het derde lid.

Via het derde lid, onder a, wordt, met name uit praktisch oogpunt, de keuze gemaakt om geen bijdrage te heffen indien het enkel gaat om kosten van instandhouding, onderhoud, keuring en reparatie. Via het derde lid, onder b, heeft de systematiek te gelden dat burgers een bijdrage betalen in geval van daadwerkelijk vervoer (bijdrage per zone).

Enkele aspecten uit de de regels:

- er geldt een (landelijke) vrijstelling van bijdrage in geval van verstrekking van (sport-) rolstoelen. Dit zowel voor jeugd (18-) als 18+;
- kinderen en jongeren < 18 jaar betalen geen bijdrage in geval van verstrekking hulpmiddelen uit Wmo. Zie overigens artikel 3.1, tweede lid van de verordening: een bijdrage voor een woningaanpassing ten behoeve van een minderjarige is wel aan de orde;
- in geval van verstrekking van woningaanpassing en roerende voorzieningen in eigendom is de gemaximeerde periode tot betaling bijdrage van 39 x 4 weken (3 jaar) losgelaten door de gemeente. Mensen dienen een bijdrage te betalen tot het moment dat de kostprijs van de voorziening wordt bereikt.

Artikel 3.1 van de nadere regels ziet toe op maatwerkvoorzieningen en niet op algemene voorzieningen. Ingevolge artikel 3.1 lid 3 had in deze nadere regels een bepaling opgenomen kunnen worden met betrekking tot verschuldigde bijdragen voor algemene voorzieningen. Vanwege de achterliggende gedachte bij artikel 2.1.4, eerste lid, onder a, van de Wmo 2015 (doorontwikkeling van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen), is echter de keuze gemaakt geen bepaling op te nemen m.b.t. een opsomming van de bestaande algemene voorzieningen waarvoor de gemeente thans een bijdrage vraagt. Bij ontwikkelingen in de toekomst (bijvoorbeeld dagbesteding vermaken tot een algemene voorziening) kan het opnemen van een artikel inzake eigen bijdrage voor algemene voorzieningen (met een eventuele differentiatie in hoogten afhankelijk van inkomen) wel aan de orde zijn.

Artikel 3.2 Vaststelling / inning opvang

Ingevolge artikel 2.1.4, zesde lid van de wet wordt de bijdrage voor een maatwerkvoorziening vastgesteld en voor de gemeente geïnd via het CAK. Een uitzondering hierop betreft de maatwerkvoorziening voor opvang: vaststelling en inning door CAK is geen verplichting. Zie daartoe ook artikel 2.1.4, zevende lid, van de wet. Via artikel 3.1, vijfde lid, van de verordening heeft de gemeente de keuze gemaakt om gebruik te maken van die keuzemogelijkheid. De vaststelling en inning van de bijdrage voor opvang wordt opgedragen aan de instantie(s) die de opvang realiseert/realiseren.

Het is logisch om de instellingen die de opvang verzorgen ook de vaststelling en inning van de bijdrage te laten uitvoeren. Zij beschikken over alle relevante informatie om de bijdragen te bepalen en zij staan in direct contact met de client. Het betreft een groep mensen die veelal kampt met verslavings- en schuldenproblematiek en niet zelfredzaam kan worden geacht. De systematiek van het CAK, namelijk eigen bijdragenheffing achteraf, draagt het grote risico in zich dat cliënten deze bijdrage niet gaan betalen, omdat zij hun middelen al anderszins hebben besteed. Momenteel is het gangbaar binnen de maatschappelijke opvang dat mensen uitsluitend een zak- en kleedgeldregeling krijgen waarbij de verschuldigde bijdrage wordt ingehouden. Als deze systematiek wordt gewijzigd in een eigen bijdrageheffing achteraf (CAK), loopt de centrumgemeente daarmee een fors financieel risico. Bovendien is een snelle afhandeling van de inning van de bijdrage in het belang van de cliënten (voorkoming (extra) schuldenlast).

Hoofdstuk 4 Het pgb

Artikel 4.1 Verstrekking pgb

In plaats van een maatwerkvoorziening in zorg in natura (zin) kan een burger, indien hij dat wenst, een voorziening toegekend krijgen in de vorm van een persoonsgebonden budget (pgb). Zie daartoe artikel 2.3.6, eerste lid, Wmo 2015. Aan deze regel ligt het principe ten grondslag dat een pgb voor mensen met een beperking kan bijdragen aan het behouden van de regie over hun eigen leven. Mensen hebben de vrijheid om zelf te kiezen welke zorgverleners zij willen en op welke tijdstippen zij die wensen te ontvangen.

Dit betekent niet dat de gemeente zondermeer gevolg geeft aan het verzoek tot verstrekking voorziening in de vorm van een pgb. De wetgever heeft in artikel 2.3.6, tweede lid, Wmo 2015, een drietal voorwaarden benoemd, door de gemeente verwerkt in het tweede lid van artikel 4.1 van de nadere regels.

a. Bekwaamheid van de aanvrager:

De eerste voorwaarde betreft de bekwaamheid van de aanvrager. Allereerst wordt van een burger verwacht dat deze zelfstandig een redelijke waardering kan maken van zijn belangen ten aanzien van de zorgvraag. Een persoon kan bijvoorbeeld door de gemeente worden gevraagd duidelijk te maken welke problemen hij heeft, hoe deze zijn ontstaan en bij welke ondersteuning de aanvrager gebaat zou zijn. Ten tweede wordt van de aanvrager verwacht dat deze de aan het pgb verbonden taken op een verantwoorde wijze kan uitvoeren. Bij deze taken kan gedacht worden aan het kiezen van een zorgverlener die in de zorgvraag voldoet, het aangaan van een contract, het in de praktijk aansturen van de zorgverlener en het bijhouden van een juiste administratie. Door de invoering van het trekkingsrecht, waarbij het belangrijkste deel van het budgetbeheer wordt overgenomen door de SVB, gaat het bij het toetsen van de bekwaamheid niet om de vaardigheden van de cliënt om een budget te beheren.

De bekwaamheid voor het hebben van een pgb wordt in samenspraak met de aanvrager getoetst, maar het oordeel van de gemeente is hierin leidend. Mocht de gemeente van oordeel zijn dat de persoon niet bekwaam is voor het houden van een pgb, dan kan de gemeente het pgb weigeren. Dat is een beslissing van de gemeente waarop een aanvrager vervolgens bezwaar kan maken.

b. Motivering door de aanvrager:

De tweede voorwaarde betreft de motivering door de aanvrager. De aanvrager dient te motiveren dat hij de maatwerkvoorziening als pgb wenst geleverd te krijgen. Met de argumentatie moet duidelijk worden dat de aanvrager zich voldoende heeft georiënteerd op de voorziening in natura. Wanneer een persoon de onderbouwing in redelijkheid heeft beargumenteerd mag de gemeente de aanvraag niet weigeren. Dit geldt ook wanneer de gemeente in haar ogen een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod in natura heeft gedaan aan de cliënt. In deze gevallen kan de gemeente het pgb omwille van de motivering niet weigeren, mits ook wordt voldaan aan de eerste en derde voorwaarde. Uiteindelijk ligt de keuze om wel of geen beschikking af te geven bij de gemeente. Als de gemeente weigert een pgb te verstrekken, dan is dat een besluit waartegen een aanvrager in bezwaar kan gaan.

c. Gewaarborgde kwaliteit van dienstverlening

De derde en laatste voorwaarde om in aanmerking te komen voor een pgb betreft de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning. De kwaliteit dient naar het oordeel van het college gewaarborgd te zijn.

De budgethouder heeft zelf de regie over de ondersteuning die hij met het pgb contracteert. Daarmee krijgt hij de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de geleverde ondersteuning en kan hij deze zo nodig bijsturen. Het college kan op basis van deze bepaling vooraf toetsen of de veiligheid, doeltreffendheid en cliëntgerichtheid voldoende is gegarandeerd. De kwaliteitseisen die gelden voor de ingekochte ondersteuning in natura kunnen niet 1 op 1 worden toegepast op het pgb. Bij het beoordelen van de kwaliteit weegt de gemeente mee of

de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen in redelijkheid geschikt zijn voor het doel waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verstrekt.

Ter ondersteuning van de toets aan de voorwaarden in het tweede lid, is in het derde lid bepaald dat de aanvrager een pgb-plan dient over te leggen (conform een model van Peel 6.1, afdeling Zorg en ondersteuning) indien het pgb wordt aangevraagd voor een dienst. Dit pgb-plan dient overigens niet verward te worden met het persoonlijk plan zoals genoemd in artikel 2.3, vierde lid, Wmo 2015 alsook artikel 2.4, tweede lid, van de verordening. De omvang en rol van het pgb-plan is relatief. Dat wil zeggen: hoe zwaarder de problematiek (en bijvoorbeeld de toets op kwaliteit), hoe groter de rol van het pgb-plan. Overigens laat de toets aan dit artikel c.q. artikel 2.3.6 Wmo 2015 onverlet het algemene toetsingskader voor maatwerkvoorzieningen zoals vastgelegd in wet en verordening. Zie dan met name artikel 2.7 van de verordening (criteria voor maatwerkvoorziening) en artikel 2.8 van de verordening (weigeringsgronden maatwerkvoorziening).

Lid 4

Op het moment dat de verwachting reëel is dat een voorziening binnen afzienbare tijd aan vervanging toe is of slechts kortdurend wordt gebruikt, mag de gemeente, mede uit oogpunt van efficiency en het kostenaspect, besluiten dat een voorziening in natura heeft te prevaleren boven een pgb. Denk hierbij bijvoorbeeld aan (kortdurende) ho na een ziekenhuisopname. Indien niet vaststaat dat de ho ook op de lange termijn nodig zal zijn, mag de gemeente een pgb weigeren en volstaan met zin.

Lid 5

Een duidelijk voorbeeld hierbij is het collectief vraagafhankelijk vervoer (cvv). Zodra een collectieve voorziening niet meer in stand te houden zou zijn vanwege het feit dat men daarvoor massaal een persoonsgebonden budget aanvraagt, kan dat een overwegend bezwaar zijn en hoeft er geen persoonsgebonden budget voor worden toegekend. Het persoonsgebonden budget mag niet leiden tot het ondergraven van het systeem.

Artikel 4.2 Besteding pgb

Een belangrijk uitgangspunt is dat het pgb dient te worden besteed aan zorg waarmee wordt bedoeld aan datgene waarvoor het pgb is verstrekt (de te treffen voorziening, het te bereiken resultaat). Vanuit dit uitgangspunt is in het eerste lid, niet limitatief, een aantal kostensoorten benoemd waaraan het pgb in ieder geval niet besteed mag worden.

Het gaat om bemiddelings- en administratiekosten (sub a) en kosten verbonden aan het opstellen pgb-plan (b). Beide ook vanuit het principe dat de cliënt bekwaam dient te zijn. Zie daaromtrent de toelichting bij artikel 4.1. Maar ook vanuit het principe dat de burger kostenloze ondersteuning kan inroepen, hetzij via het sociaal netwerk, maar denk ook aan de cliëntondersteuner en de SVB (Servicecentrum).

Het gaat om reistijd, vervoers- en parkeerkosten van de dienstverlener (sub c), en overheadkosten van de dienstverlener waaronder mede begrepen kosten van de dienstverlener tot opstellen van een zorg- of werkplan (sub d). Deze aspecten vanuit het principe dat deze kosten van de dienstverlener worden geacht te zijn opgenomen in het tarief.

Voor wat betreft het gestelde onder e. (feestdagen- en/of eenmalige uitkering of cadeau aan dienstverlener) heeft te gelden dat eventuele uitingen van tevredenheid/dankbaarheid jegens de dienstverlener voor eigen rekening komen van de budgethouder. Dat is bij zorg in natura niet anders.

Lid 2

De gemeente maakt ingevolge dit lid de keuze om geen verantwoordingsvrije ruimte of bedrag te hanteren: het volledige bedrag aan pgb dient verantwoord te worden. Dit betekent in praktische zin dat alle kosten gedeclareerd dienen te worden bij de SVB en de SVB tot betaling overgaat na controle van de gedeclareerde kosten. Deze keuze strookt met de reeds voor 1 januari 2015 bestaande uitvoeringspraktijk Wmo: geen bestedingsvrije ruimte / alle uitgaven dienen verantwoord te (kunnen) worden.

Artikel 4.3 Maatwerkvoorziening pgb voor woningaanpassing

De hoogte van de maatwerkvoorziening pgb voor een woningaanpassing wordt ingevolge lid 1 gerelateerd aan de door de gemeente geaccepteerde offerte. In lid 2 wordt gespecificeerd uiteengezet welke kosten worden geaccepteerd. Wat betreft de aanneemsom (sub a) en het architectenhonorarium (sub c) wordt gesproken over een vergoeding excl. BTW. Zie evenwel sub h: ook de verschuldigde en niet verrekenbare- of terugvorderbare omzetbelasting komt voor vergoeding in aanmerking.

De gemeenten die kiezen voor een plafond wap kunnen dit lid opnemen en alhier een stuk toelichting daarop verwerken.

Artikel 4.4 Pgb voor HO en Primaire levensbehoeften

Ingevolge het eerste lid wordt de omvang van het pgb voor ho uitgedrukt in de benodigde tijd. Dit is dus anders dan bij ho in de vorm van zin (artikel 2.1 van de nadere regels): die zorg wordt uitgedrukt als een geheel (HO Basis danwel HO+) waarbij op voorhand door de gemeente geen omvang in uren wordt gesteld.

Voor wat betreft de hoogte van een pgb voor ho wordt ingevolge het tweede lid aansluiting gezocht bij de Wet minimumloon (Wml): het uurtarief bedraagt 125% van het Wml. Het uurtarief bedraagt altijd 125% van het Wml, ongeacht de vraag wie de zorg daadwerkelijk gaat verlenen: een zorgaanbieder, een particulier of iemand uit het sociaal netwerk van de betrokkene. Achterliggende gedachte hierbij is het gegeven dat 125% Wml heeft te gelden als een gangbaar / marktconform loon en het tarief dus toereikend mag worden geacht om ho in te kopen. Ho betreft immers ongeschoolde arbeid. Dit betekent overigens niet dat de burger geen duurdere zorg zou mogen / kunnen inkopen c.q. dat de gemeente een aanvraag pgb weigert indien de kosten van de door de burger beoogde inzet meer bedragen dan 125% Wml. Cliënten kunnen in die gevallen zelf bijbetalen.

Ten aanzien van particuliere inzet waaronder mede begrepen de inzet door iemand uit het sociaal netwerk dient te worden toegelicht dat in het proces van melding / aanvraag zoals beschreven in hoofdstuk 2 van de verordening altijd onderzocht wordt of een cliënt met behulp van gebruikelijke zorg, mantelzorg of hulp van andere personen uit zijn sociaal netwerk in staat is om (deels) tot een oplossing te komen anders dan de inzet van een maatwerkvoorziening Wmo. Indien die mogelijkheden er (deels) niet zijn (naast de toets aan andere criteria) wordt overgegaan tot de inzet van een maatwerkvoorziening waarbij de cliënt zijn voorkeur kan uitspreken voor een pgb. Bij de inzet van het pgb kan vervolgens iemand uit het sociaal netwerk worden betrokken om de diensten te leveren (tegen betaling). Dit lijkt op het eerste gezicht haaks te staan op de kantelingsgedachte c.q. de toets zoals die gemaakt is bij de melding / aanvraag als het gaat om de inzet van het sociaal netwerk. Indien een pgb wordt ingezet met behulp van iemand uit het netwerk is evenwel tijdens het proces van melding / aanvraag de conclusie geweest dat er geen ruimte is voor de betreffende persoon om op basis van vrijwilligheid de inzet te leveren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de situatie dat de betreffende persoon op basis van vrijwilligheid al dusdanig inzet levert, dat aanvullende vrijwillige inzet niet geleverd kan worden.

Dit speelt niet alleen in geval van huishoudelijke ondersteuning maar eveneens in geval van begeleiding (artikel 4.5), kortdurend verblijf (4.6) en beschermd wonen (4.7).

Als het gaat om een pgb voor Primaire levensbehoeften dan bedraagt voor wat betreft het bereiden en neerzetten van maaltijden een bedrag van € 7,50 per keer. Voor wat betreft het doen van boodschappen, voor wat betreft levensmiddelen, schoonmaakmiddelen en toiletartikelen wordt voor wat betreft de hoogte van het pgb aansluiting gezocht bij de goedkoopst adequate oplossing.

Dit laatste houdt verband met het feit dat deze taak, met name gelet op de inzet door de klant en zijn netwerk zelf en / of de aanwezigheid van een boodschappendienst normaliter niet aan de orde is. In die sporadische gevallen dat het wel aan de orde is, dient per casus (maatwerk) gekeken te worden naar de hoogte van het pgb waarbij in ieder geval het uitgangspunt is dat boodschappen geclusterd / 1 x per week worden gedaan.

Met de toevoeging van het bepaalde in lid 6 wordt onverkort aansluiting gezocht bij artikel 2.1. Zie in die zin ook de toelichting onder artikel 2.1.

Artikel 4.5 Pgb voor begeleiding

Ingevolge het eerste lid wordt de omvang van het pgb uitgedrukt in de benodigde tijd per cliënt. Dit is anders dan bij begeleiding in de vorm van zin waarbij de aanbieder van de gemeente een vastgestelde prijs krijgt per geïndiceerde categorie ongeacht het werkelijk aantal uren dat de aanbieder verleent aan de cliënt.

Voor wat betreft de tariefstelling heeft vervolgens, ingevolge het tweede lid, te gelden dat er een differentiatie wordt gemaakt: een tariefstelling voor de professionele dienstverlener en een tariefstelling voor particuliere inzet (waaronder mede begrepen het sociaal netwerk). De toets of sprake is van een professionele dienstverlener is neergelegd onder lid 2 onder a.

De beschrijving is afgeleid van de Basisovereenkomst Sociaal Domein Wet maatschappelijke ondersteuning (definitie van dienstverlener) waarbij voor wat betreft de zelfstandige zonder personeel (eenmanszaak of BV) aanvullend is gesteld dat men als zelfstandige staat ingeschreven bij de KvK en ook als zelfstandig ondernemer wordt erkend door de fiscus (VAR wuo (winst uit onderneming) of dga (directeur / groot aandeelhouder)).

Voor wat betreft de hoogte van de tariefstelling voor de professionele dienstverlener wordt ingevolge het derde lid aansluiting gezocht bij het contract zin. Dat wil zeggen: het pgb-tarief is daarvan rechtstreeks afgeleid. Omdat bij de tariefstelling zin (bijlage 3 van de deelopereenkomst) wordt gewerkt met een bandbreedte van uren per categorie, is in dit lid een rekenregel neergelegd die het mogelijk maakt om de pgb-tarieven per uur of dagdeel te kunnen bepalen.

Twee voorbeelden (gebaseerd op prijsniveau 1 januari 2015):

- 1) Zin-tarief voor begeleiding individueel bedraagt Euro 247,75 per maand bij zorginzet van 1 tot 2 uur per week. Tarief pgb bedraagt dan Euro 38,12 per uur (€ 247,75: 1 ½ x 12 : 52);
- 2) Zin-tarief voor begeleiding groep bedraagt Euro 511,39 per maand bij zorginzet tot 16 uur per week. Het tarief pgb per dagdeel bedraagt dan Euro 59,01 (€ 511,39: 2 x 12 : 52).

Voor wat betreft particuliere inzet heeft een ander tarief te gelden. Zie daarvoor het vierde lid: aansluiting wordt gezocht bij de Wet minimumloon (125% uurloon Wml). Het tarief voor individuele begeleiding (geïndiceerd in uren) en groepsbegeleiding (geïndiceerd in dagdelen) is gelijk. Dat wil zeggen: de hoogte van het pgb voor een uur individuele begeleiding is gelijk aan de hoogte van het pgb voor een dagdeel groepsbegeleiding. Dit is gelijk aan de systematiek van de AWBZ. Voor wat betreft de aansluiting bij het Wml (125% Wml) dient te worden gesteld dat 125% Wml voor particuliere inzet als een redelijk en reëel tarief kan worden gezien.

In geval van een pgb voor begeleiding groep (dagbesteding), dient de gemeente zich expliciet te vergewissen van de mogelijkheid van client tot vervoer van en naar de dagbesteding. Anders dan, in geval van zorg in natura, ligt het vervoer van en naar de dagbesteding primair bij de burger. Dit betekent dat de gemeente op de eerste plaats beoordeelt of de client eigenstandig het vervoer kan regelen (zelf dan wel met behulp van inzet sociaal netwerk). Indien die mogelijkheid er niet is, wordt beoordeeld of client reeds beschikt over een vervoersvoorziening ingevolge de Wmo die passend en toereikend kan worden geacht voor vervoer van en naar de dagbesteding (cvv, scootmobiel, financiële tegemoetkoming ...). Als beide mogelijkheden er niet zijn (eigen kracht / reeds aanwezige Wmo-vervoersvoorziening), wordt aan de burger, naast het pgb, een vervoersvoorziening verstrekt (waarbij het primaat cvv heeft te gelden).

De toets of client beschikt over vervoer wordt, zoals gesteld, gemaakt bij een pgb voor begeleiding groep. Deze toets vindt ook plaats indien een pgb wordt verstrekt voor kortdurend verblijf (artikel 4.6).

Tot slot: het pgb-bedrag kan nooit hoger kan zijn dan het bedrag dat het college aan de aanbieder zorg in natura zou hebben betaald in geval van zorg in natura. Deze hoofdregel ligt vast in artikel 5.1, tweede lid, van de verordening.

Artikel 4.6 Pgb voor kortdurend verblijf

Voor wat betreft de toelichting op dit artikel, kan grotendeels verwezen worden naar de toelichting op de voorgaande artikelen 4.4 en 4.5. Specifiek voor kortdurend verblijf geldt een andersoortig tarief als het gaat om particuliere inzet. Het gaat niet om een afgeleide van de Wml maar om een bedrag van € 30,00 per etmaal. Dit bedrag is rechtstreeks afgeleid van de huidige AWBZ-praktijk (Regeling 2014 Persoonsgebonden budget AWBZ, artikel 2.6.13, zesde lid).

Artikel 4.7 Pgb voor beschermd wonen

Ook voor wat betreft beschermd wonen kan verwezen worden naar de toelichtingen bij de artikelen 4.4 en 4.5.

Voor wat betreft het tarief wordt niet langer aansluiting gezocht bij het tarief zorg in natura maar wordt aangesloten bij de AWBZ-pgb-tarieven 2014. Dit om te voorkomen dat in individuele situaties het pgb-budget onder de Wmo hoger is dan het budget zoals mensen dat hadden dan wel zouden hebben gehad onder de AWBZ. Het tarief geldt dus zowel voor cliënten op wie het overgangsrecht van toepassing is geweest als voor zogenaamde nieuwe cliënten.

Het budget in geval van professionele inzet wordt altijd opgehoogd met een toeslag huishoudelijke hulp ad € 2.730,00. Onder de AWBZ bedroeg deze toeslag € 3.332,00. Door het hanteren van een bedrag van € 2.730,00 wordt aansluiting gezocht bij de Wmo-tariefstelling voor huishoudelijke ondersteuning (HO+).

De toeslag huishoudelijke hulp wordt niet verstrekt in geval van particuliere inzet (zie lid 4). Achterliggende gedachte hierbij is dat in geval van een inwonende zorgbehoevende een aparte toeslag niet aan de orde is nu schoonmaken van het huis (in het bijzonder de kamer van de zorgbehoevende) tot gebruikelijke zorg behoort.

Tot slot: toeslag pgb-wooninitiatief

Onder de AWBZ kon het budget opgehoogd worden met een bedrag van € 4.000,00 op jaarbasis indien sprake was van een pgb-wooninitiatief. Deze toeslag wordt ingevolge de Wmo niet verleend.

Artikel 4.8 Uitbetaling eenmalige pgb

Dit artikel is nodig vanwege de landelijke keuze om het trekkingsrecht in 2015 niet onverkort van toepassing te laten zijn op alle pgb's. Gemeenten kunnen een eenmalige pgb in 2015 nog zelf betalen. Het blijkt namelijk niet mogelijk om per 1-1-2015 ook de eenmalige pgb's volgens de werkwijze van het trekkingsrecht uit te voeren. Eenmalige pgb's zijn de pgb's die slechts eenmalig worden verstrekt voor een (vervoers)hulpmiddel of woningaanpassing.

Vooralsnog blijft het uitgangspunt voor VWS dat per 1-1-2016 ook het eenmalige pgb onder het systeem van trekkingsrecht wordt gebracht. In 2015 treden VWS, VNG en de SVB nader in overleg over een structurele inrichting van het trekkingsrecht rond de eenmalige pgb's.

Hoofdstuk 5 Kwaliteit

Artikel 5.1 Kwaliteit maatwerkvoorziening pgb

Dit artikel ligt in het verlengde van artikel 4.1 van de nadere regels. De toets op het pgb zoals uitgewerkt in artikel 4.1 betreft eveneens kwaliteit: artikel 4.1, tweede lid, onder c. De meerwaarde van dit artikel (ten opzicht van artikel 4.1) is met name gelegen in de leden 3 en 4: specifieke kwaliteitscriteria voor pgb in geval van beschermd wonen.

Beschermd wonen:

Gelet op de kwetsbaarheid van de doelgroep en de zwaarte van de (multi-) problematiek is het van belang om nadere kwaliteitseisen te stellen aan de verstrekking van een pgb. Er mag geen twijfel bestaan over de kwaliteit van deze zorgvorm. De in lid 3 benoemde kwaliteitseisen zijn afkomstig van de Deelovereenkomst Maatwerkvoorziening Beschermd Wonen zoals de gemeente Helmond (mandaat) die heeft gesloten met zorgaanbieders. De kwaliteitseisen hebben zowel te gelden in geval van inzet pgb met behulp van een professionele dienstverlener alsook in geval van particuliere inzet.

Overigens is in de nadere regels in aanvulling op artikel 7.1 van de verordening geen aanvullende bepaling opgenomen met betrekking tot kwaliteitseisen in relatie tot zin. Dat betekent niet dat, in aanvulling op artikel 7.1 van de verordening, geen nadere kwaliteitseisen aan de orde zijn in relatie tot zin.

Deze specifieke nadere eisen worden per product of dienst echter vastgelegd in de te sluiten of reeds gesloten contracten met aanbieders.

Hoofdstuk 6 Overige bepalingen

Artikel 6.1 Jaarlijkse waardering mantelzorgers

In het verlengde van artikel 8.1 van de verordening is artikel 6.1 opgenomen. Ingevolge artikel 6.1 bepaalt het college ieder jaar opnieuw waaruit de jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers in de gemeente bestaat. De inhoud van de waardering is dus geen jaarlijks vaststaand gegeven. Om jaarlijks inhoud te kunnen geven aan de waardering kan het college, ingevolge het tweede lid, advies vragen aan burgers onder wie begrepen cliënten of hun vertegenwoordigers maar ook aan de mantelzorgers van cliënten zelf.

Bij dit thema gaat het niet alleen om de feitelijke waardering die de gemeente jaarlijks bepaald voor mantelzorgers, maar, minstens zo belangrijk, om het vraagstuk van het bereiken van de mantelzorgers om de waardering te kunnen uiten. Mede omdat mantelzorgers niet altijd geregistreerd zijn en zichzelf vaak niet als zodanig zien, is het vaak moeilijk om mantelzorgers te bereiken. Dit thema verdient, ook in de context van dit artikel, aandacht.

Hoofdstuk 7 Slotbepalingen

Artikel 7.1 Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de belanghebbende afwijken van de bepalingen in de nadere regels indien onverkorte toepassing van de regels leidt tot onbillijkheden van overwegende aard. Juist omdat het in de Wmo om maatwerk gaat, is deze bepaling opgenomen.

Strikt juridisch genomen is het opnemen van de hardheidsclausule in deze nadere regels niet nodig nu in de bovenliggende verordening (artikel 7.1) reeds een hardheidsclausule is opgenomen. Omwille van de duidelijkheid is evenwel ook in deze regels expliciet een hardheidsclausule opgenomen.

Artikel 7.2 Intrekking oude nadere regels en overgangsrecht

Onderhavige regels zullen gelijktijdig in werking treden met de Verordening maatschappelijke ondersteuning Peelgemeente Helmond 2015 op 1 januari 2015. Op dat moment worden de nadere regels 2014 ingetrokken.

Leden 2 – 5:

Op aanvragen ingediend voor inwerkingtreding van deze nadere regels en op besluiten genomen krachtens de nadere regels 2014, blijven de bepalingen uit de nadere regels 2014 van toepassing tot het moment dat zij van rechtswege vervallen, worden beëindigd of ingetrokken.

Dit heeft eveneens te gelden voor de bezwaar- en beroepszaken reeds aanhangig op het moment dat de nadere regels 2015 in werking treden.

Artikel 7.3 Inwerkingtreding

De nadere regels treden gelijk aan wet en verordening in werking op 1 januari 2015.